

Lumbaalpunksioon

Patsiendi info

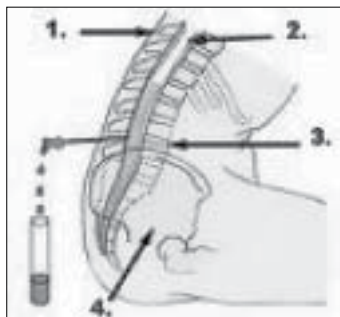
Käesolev infoleht tutvustab patsiendile lumbaalpunksiooni.

Protseduuri eesmärk

Lumbaalpunksioon on protseduur, mille abil saab arst uurida patsiendi seljaajuvedelikku ehk liikvorit ning seeläbi diagnoosida närvisüsteemi põletikulisi, neurodegeneratiivseid ja kasvajalisi haigusi. Lumbaalpunksiooniga on võimalik hinnata vere sattumist subarahnoidaalruumi ehk koljut vooderdava kelme alusesse ruumi (juhul kui kliiniline seisund viitab sellele ning diagnoos pole kompuutertomograafi abil kinnitust leidnud).

Protseduuril pole alternatiivi, sest teisiti ei saa seljaajuvedelikku uurida. Samuti ei ole muul viisil võimalik diagnoosida teatud haigusi, eelkõige neuroinfektsioone (ajukelmepõletikku ehk meningiiti või ajupõletikku ehk entsefaliiti).

Protseduuri olemus ja teostus

seljaaju

lülisammas

vaagen

Lumbaalpunksioon on invasiivne protseduur, mida teostab arst, keda selle juures assisteerib õde.

Enne protseduuri peab patsient tühjendama põie. Protseduuri teostamise ajal patsient istub või lamab. Istudes küürutab ta ettepoole, süles on tal padi. Lamades lebab patsient paremal või vasakul küljel, tema pea on maksimaalselt rinnale painutatud ning põlved vastu kõhtu kõverdatud (nn kassiküür). Võimalik, et talle asetatakse padi põlvede alla.

Vajadusel raseeritakse patsiendi seljal punktsioonikoht, mis seejärel puhastatakse. Selja desinfitseerimisel võib patsient tunda ebamugavust. Punkteerimisel kasutatakse spetsiaalset nõela, mille torkamisel läbi naha kahe lülikeha ogajätkete vahelt on tunda tavapärasest valuaistingut. Harvadel juhtudel võib kogeda valu kiirgumist jalga, mis meenutab natuke elektrilööki.

Kui nõel liigub subarahnoidaalruumi, hakkab tilkuma seljaajuvedelik ehk liikvor. Täiskasvanult eemaldatava liikvori kogus ei ületa 10–20 ml.

Protseduur kestab üldjuhul maksimaalselt 10 minutit. Patsiendi anotoomiliste iseärasuste korral võib protseduur kesta kauem. Väga muutunud lülisamba puhul võib protseduur ka ebaõnnestuda.

Pärast protseduuri

Protseduuri järel kaetakse punktsioonikoht steriilse haava-plaastriga. Hilisema peavalu ärahoidmiseks on soovitatav lamada pärast protseduuri kuni kaks tundi kõhuli ja seejärel kuni neli tundi madala pealusega.

Ohud ja tüsistused

Lumbaalpunktsiooni ohud ja tüsistused on järgmised:

- punktsioonijärgne peavalu, mis on tingitud liikvori rõhu langusest, tekib püstiasendis ja taandub lamades ning võib kesta kuni nädala
- liikvori leke (protseduurijärgsete soovitude eiramisel)
- punktsioonikoha kõrgenenud tundlikkus ja valulikkus
- radikulaarne ärritussündroom
- punktsioonikohal verejooks, kui trombotsüütide arv perifeerses veres on alla lubatud normi
- infektsioonikoht punktsioonikohal

Märkmed

ITK 496